

Anne Henriksens tale ved den svenske Barsebäckmarch

Taler

Anne Henriksen
Medlem af OOA

Dato

13. september 1980

Omstændigheder

Talen er optrykt i *Atomkraft* nr 30 med titlen "Den fantastiske saga om Barsebäck" (se faksimile fra optrykket nedenfor) og er indhentet efter aftale med Organisationen til Oplysning om Atomkraft.

Der var engang en by
mange grønne tårne,
og grå gader,
og grønne kanaler.
Byen var hovedstad i et lille
dronningerige uden bjerge.
Det myldrede af børn
og voksne i byen;
nogle var raske,
og andre var syge.
nogle var rige,
og flere var fattige.
Men *en* ting havde de næsten alle til fælles:
de kunne nu så godt li' [sic]
deres by
med de mange
grønne tårne.

Byen lå ved et sund,
som godt nok ikke
var helt så rent
som i gamle dage.
Men det så alligevel
meget smukt ud,

når solen skinnede
og mange hvide sejl
bevægede sig
i vinden.

På den anden side af sundet
kunne man se kysten
af et andet land
og andre myldrende byer.

Menneskene i de to lande
syntes nok
hver for sig
at det var et besynderligt
sprog man talte
ovre på den anden side.
Men man kom alligevel godt
ud af det sammen,
og havde derfor ikke ført krig
i flere hundrede år.

På begge sider af sundet
var byerne omgivet
af frugtbare marker.
Ja, så gavmild var jorden,
at man kunne sælge korn
til mange landsdele
hvor jorden ikke gav nok.

En skønne dag skete der det,
at nogen fandt på
at bygge en ny slags fabrik
på stranden
i landet
på den anden side af sundet.

Det var aldrig rigtig
til at finde ud af,

hvem der *egentlig*
havde bestemt,
at der skulle bygges
netop den slags fabrik
på netop
det sted.
Men en ting er ganske klar:
man havde aldrig nogensinde
spurgte de mange mennesker
omkring sundet
om sagen.

Så da menneskene
en dag opdagede
to blændhvide huse
ved vandkanten,
to hvide kasser med striber
og høje skorstene,
– – ja, så var det,
at de gned øjnene
og rystede på hovedet,
og enkelte troede sågar,
at de drømte.

Det blev nu straks forklaret,
at i de sribede huse
blev der lavet
lys
og kraft
og varme
til glæde for alle.
Og det lød jo meget godt
altsammen.

Men det var nu engang såda[n]
med menneskeslægten,
at nogle plagedes af
stort videbegær.

Og de nysgerrige
i begge lande
blev ved
med at spørge.

Og de bedrevidende gav nu
besked om,
at den hvide fabrik
også lavede
fremmede stoffer,
som udsendte underlige stråler,
som kunne skade
hvert levende væsen,
som de ramte,
i meget lang tid.

Men alle de fremmede stoffer,
– sådan sagde man –
var så godt lukket inde,
at intet kunne slippe ud.
Og *hvis* noget alligevel
skulle slippe ud,
ja, så ville intet alvorligt ske,
især ikke
i dronningeriget
på den anden side.

Nogle holdt nu op
med at spørge.
Måske var de tilfredse
med svarene,
eller måske ville de
helst ikke have
mere at vide
om sagen.
Men for mange gav
hver besked blot ophav

til nye gåder.

Og så var det,
at det pludselig
begyndte at blive
rigtigt svært
at få svar
på spørgsmål.

Politikerne lavede udvalg
sammen med
embedsmændene
som lavede udvalg
sammen med
teknikerne
som lavede rapporter
sammen med
forskerne
som så blev indkaldt
til politikerne
som lavede udvalg
med hinanden.
Og helst sad de allesammen
i lange møder,
hvor de lavede Argumenter [sic.]
– som de utaknemmelige
mennesker fandt
mer' og mer' latterlige
og selvmodsigende.

Trætte af udvalg
og fulde af mistro
gik menneskene nu selv
på jagt
efter virkeligheden.
De brugte deres læsevne
og deres sunde fornuft.
Og hør blot

hvad
de fandt:

I den hvide fabrik,
som skulle være så god,
fandtes der rør,
som sad tåbeligt,
og rør med revner i.
Og bygninger var placeret
i forhold til hinanden,
som de ikke burde være,
og med en alt for tynd
væg imellem.
Og de hvide kasser
var så små,
at trykket kunne blive
for stort
derinde.

Og den byggeplads på stranden,
som skulle være så god,
blev overfløjet af tusindvis
af store flyvemaskiner hver måned.
Og i undergrunden var
der sprækker,
så at jorden kunne finde på
at flytte sig
en dag.

Og alligevel var fabrikken
ikke stærk nok
til at tåle faldende flyvemaskiner
eller rystende jord.

Men mest af alt
tænkte man på,
at det var levende mennesker,
der passede fabrikken.

Og ingen havde nogensinde
mødt et levende menneske,
som ikke kunne
lave fejl.

Man opdagede også,
at hvis det gik galt
– sådan rigtig galt –
på den hvide fabrik,
så kunne vinden bære
de fremmede stoffer
langt væk
i begge lande,
også over sundet
til byen
med de mange grønne tårne.

Og *hvis* det skete
ville sygdomme hærge
blandt voksne og børn,
og menneskene blive
tvunget til at flytte
fra egnen.
Alt arbejde standset –
hjem uden liv –
gader uden mylder –
en død by
år efter år.

Og af de,
der burde vide det,
var der ingen,
der vidste,
hvordan menneskene skulle fjernes
i hast
fra en forgiftet by.
Eller hvordan landet
skulle leve

uden sin hovedstad.
Eller hvem der skulle
rense byen
ren igen.

Nu voksede vreden,
og mennesker kom sammen
i mægtige marscher
på begge sider af sundet.
"Fabrikken skal væk"
blev man ved med at råbe.
"Hvad nytter det at
lave lys og varme med den ene
hånd,
når man ikke kan undgå
at lave gifte og løgne
med den anden."
"Vi vil hellere beholde
vores byer og marker
end at bruge den
hvide fabrik."

De, der havde magten
løb nu
hurtigere og hurtigere
fra møde til møde
og talte til Folket i fjernsyn:
om Sandsynligheder
og Evakueringsplaner
og Nedsætningsfaktorer og Energikrise
og Tillidskløfter
og Landets Interne
Anliggender
og deres egen Politiske
Ansvarlighed.

Men børnene pegede fingre
og råbte:

"Se, Kejseren er nøgen.
I har jo ikke noget på.
Jeres ord er bare luft."

Kilde

Organisation til Oplysning om Atomkraft

Kildetype

Maskinskrevet manuskript

Tags

Demonstrationstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/anne-heneriksens-tale-ved-den-svenske-barsebackmarch>